

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

Manuale Parochorum

In Duos Libellos Partitum

De Decimis, oblationibus, Sepulturis, bonis Parochorum, aliisque scitu
utilissimis materiis

Engel, Ludwig

Salisburgi, 1668

§. I. Quid sit votum, quanam ejus requisita & obligatio.

urn:nbn:de:hbz:466:1-40891

CAPUT II.

DE VOTIS.

Votorum etiã materia quotidie Parochis & confessariis obvia est, angitq; bonas animas, quare & hanc, utpote ad curam pastoralem plurimùm pertinentem inferere volui, opto ut ex voto sit.

§. I.

Quid sit votum, quænam ejus requisita & obligatio?

S U M M A R I A.

1. Votum quid, & quomodo differat à proposito.
2. Si dubitetur, fueritne votum vel propositum, præsumitur, non fuisse votum.
3. Votum aliud explicitum, aliud implicitum.
4. Voto obligatur etiam qui non habuit animum servandi; secus, si se non obligandi.
5. Quanta deliberatio requiratur in voto & quid.

quid, si dubitetur an fuerit sufficiens de-
liberatio.

6. Qualis error tollat obligationem voti.
7. Difficultates novae emergentes, vel non
praevisa cur potius tollant obligationem
voti, quam contractuum.
8. Votum debet fieri Dco, saltem mediate, ut
si fiat Sanctis.
9. Votum debet esse de meliori bono, & ibi an
res indifferentes, vel res bona ob malum
finem voveri possunt?
10. An & quando valeat votum contra-
hendi matrimonium?
11. Voveri possunt etiam ea, quae alias sunt de
praecepto.
12. Quanta sit voti obligatio, & an detur par-
vitas materiae.
13. Quamdiu executio voti differri possit, &
an praevidens impedimentum teneatur
prevenire.
14. Quid, si votum sit partim de re possibili,
partim impossibili.
15. An votum possit per alium impleri.
16. Exponitur tex. in c. quod super. de
voto.
17. Vota quatenus obligent successores. *Alia
Summaria invenies in §. seq.*

Votum communiter definitur
quod sit, promissio deliberata Deo
facta de meliori bono. Dico
primo: Votum esse promissionem,

ut distinguatur à *proposito*, nam *pro-*
positum concipitur sine actuali ob-
 ligatione; unde qui *propositum* ut-
 cunque firmiter & efficaciter conce-
 ptum non servaverit, peccati propte-
 rea reus non erit, quia nulla se obli-
 gatione obstrinxit. *c. 3. & ibi gl. de*
voto & voti red. Contingit non
 raro, ut homines dubii reddantur, an
 ne *votum*, vel solum *propositum* conce-
 perit? In quo dubio poterit præsu-
 mi, non fuisse *votum*, quia *in dubio*
melior est conditio possidentis. c. in pari.
De R. l. in 6. fuit autem talis dubi-
 tans prius in possessione libertatis,
 quâ eum non constat privatum esse.
 item in dubio non est obligatio indu-
 cenda. *L. Arianus. de O. & A. Henr.*
Zoes. ad tit. Decret, de voto n. 50. Suar.
de voto. lib. 4. c. 5. non obstat,
 quòd *in dubio tutior via sit tenenda:*
 quia hæc regula plerumque est tan-
 tum de consilio, non de præcepto, ni-
 si quis in dubio practico persevera-
 ret, neque ad ejus depositionem se
 resolvere posset, tunc enim non lice-
 ret

ret agere cum conscientia practice dubia. Item in dubia irregularitate orta ex homicidio, quando factum scilicet homicidium, vel mutilatio est certum, & tantum culpa incerta, ad quale quale scandalum & offensionem hominum evitandam iussit subinde Pontifex tutiorem viam & abstinenciam ab ordinibus eligi. *c. ad audientiam 3. & c. pen. De homicidio.*

Porro hæc promissio aliquando est implicita & actui, quem quis agit annexa: ut si Clericus suscipiat SS. Ordines, quibus scit votum Castitatis annexum esse, hoc ipso eandem promittere censetur *c. un. h. t. in 6.* quemadmodum de jure Civili sunt tacita pacta juxta *L. 2. ff. de pactis*, & obligationes, quæ ipso facto contrahuntur, & ex quasi contractibus appellantur *toto tit. Inst. de obligat. quæ ex quasi contractu.*

4 Sed quid, si aliquis promissionem quidem votivam faciat, non tamen animum habeat illud votum servare? *ex.g. si habens domi concubinam*

emittat votum castitatis, vel SS. Ordines Clericales suscipiat, an tale votum valebit? R. affirmativè, quia obligatio voti est distincta ab executione voti, nec ab ea dependet, unde rectè obligatio sine executione consistere potest, prout sine dubio is, qui de facto votum non servat, nihilominus voto tenetur. *Navar. in manuali. c. 12. n. 27.* & in simili obligationem ad matrimonium B. Virginis cum S. Josepho fuisse sine intentione executionis superius p. 3. c. 5. sect. 2. n. 10. tradidimus.

Aliud vero dicendum, si quis non tantum non habuerit animum non servandi votum, sed etiam non habuerit intentionem se obligandi, & verba merè extrinsecus protulerit, intrinsecè autem contrariam protestationem fecerit; talis enim voto non obligabitur, quia nulla est obligatio sine consensu tacito vel expresso, et si Clericus in susceptione SS. Ordinum non habuerit intentionem servandi castitatem, non obligabitur
qui

quidem ad cœlibatum ex voto, obligabitur tamen ex præcepto Ecclesiæ, interim graviter peccabit, quia decipit Ecclesiam, quæ non vult alicui sacrum Ordinem dari, nisi qui se castè vcturum promiserit *cap. 1. dist. 27. & c. 1. dist. 28.*

Quod si quis suscipiens SS. Ordines penitus ignoraverit obligationem voti esse annexam, non videtur voto adstrictus, quia ignorantia tollit voluntatem & consentum, nisi ut plerumque fit, habuerit generalem & implicitam intentionem se obligandi ad illa omnia, quæ conditio Ordinis requirit, quamvis in specie de voto castitatis nihil sciverit.

§ Dico secundo, votum esse *promissionem deliberatam*, ubi aliqui perfectam deliberationem & majorem quàm ad peccatum mortale requirunt, ut Lessius *de voto dubio. l. n. 4.* alij autem probabilius statuunt, eam deliberationem, quæ obligaret non diabolo per peccatum mortale, sed

ficere ad obligandum nos Deo per
votum, si scilicet plena advertentia
accedat, ut vovens sibi præsens sit, &
sine subitaneo motu vel animi passi-
one iudicium ac deliberationem per-
turbante advertat se vovere *Gutierrez*
Canon. quest. lib. 2. c. 22. n. 7. arg. c.
sunt qui opes 17. q. 4. c. 2. h. t.

Quid, si dubitetur, an adfuerit suf-
ficiens deliberatio? sunt, qui hoc &
superiori casu *sub. n. 2.* pari passu pro-
cedunt, censentque possessionem, &
consequenter præsumptionem stare
pro libertate. tutius tamen videtur, ut
hoc casu possessio & præsumptio pro
voto asseratur. Nam quando certum
cum incerto concurrat, possessio re-
gulariter stat penes id, quod certum
est, sicut in possessorio iudicio, qui
actus possessorios certos præsentes
probat, præfertur illi, qui per peti-
torum disputat, tales actus non fuisse
legitimos, usque dum revera non le-
gitimos fuisse demonstraverit. Atqui
in ista hypotesi supponitur votum fu-
isse certo emissum, & tantum dubita-
tur

tur an eum sufficienti deliberatione,
ergo possessio stat pro voto. in altero
autem casu, constat, me prius fuisse
liberum, & dubitatur de ipso voto, er-
gò possessio est penes libertatem. *vid.*
Sanch. de matr. lib. 1. disp. 8. n. 10.
Et supius lib. 2. disp. 41. n. 31. C.
seq. Zoes. h. t. n. 29.

Vota autem ex metu cadente in
constantem virum emissa non obli-
gant, cum non sint promissio volun-
taria & libera, dummodo metus sit
injustus ab extrinseco, & ad finem
eliciendi votum incussus, vel saltem
votum pro medio evadendi conce-
sum, veluti *in c. 1. De his quæ
metusve* dicitur, non valuisse pro-
fessionem mulieris in Monasterio,
quæ suspecta de adulterio à marito
tradita fuit ministris occidenda, &
quibus tamen dimissa erat sub con-
ditione, ut Monasterium ingrederetur.
Secus est, si metus tantum pro-
veniat ab intrinseco timore, vel ab
extrinseco quidem, sed qui non sit
ad eliciendum metum incussus. Un-

de non est dubitandum, quin valeant vota metu naufragij, latronum, vel infirmitatis emissa e. ex parte 9. de conversione conjug. Suar. 1. de voto c. 7. Sanch. de Matrim. lib. 7. disp. 29. n. 5.

Circa errorem aut deceptionem, qui aliquando in votis intervenit, distinguitur inter vota *simplicia & solemnia*, simplicia enim cum sola voluntate voventis sine actualis traditione constituentur, non tantum expressas, sed etiam tacitas condiciones admittunt: ac proinde error in causa etiam merè impulsiva, aut circumstantijs solum accidentalibus notabiliter tamen rei statum mutantibus obligationem voti tollere potest, si vovens ita constitutus sit, ut non nisi in talibus circumstantijs se obligare intendat, V. g. si voveat peregrinationem, quia putat esse vicinam & facilem, aliàs non facturus tale votum, postea verò audit esse remotam, difficilem & sumptuosam. ita generalem regulam tradunt DD. Antonin. Ang. Sylv. Hostiens.

ens. Nav. & alii plures apud Sanch. & i
de Matr. lib. 10. disp. 9. n. 15. quod limi
 vovens non obligetur in eo eventu, tem
 quem excepisset, si tempore voti pulc
 emissi cogitasset. tum quòd in talem hauc
 eventum censeatur, se virtualiter no- dum
 luisse obligare, tum quòd in generali etum
 promissione non veniant ea, qua qui cessa
 verisimiliter in specie non promississet. dum
 in generali. *de R. I. in 6. c. qui ad præ
 agendum. De procur. in 6. clem. 2. Eod. vovit
 tit.* quam quidem doctrinam tunc talibu
 veram censet Sanch. *d. l. c. n. 16.* Si objec
 eventus ignoratus claudatur in virtu- non,
 te voluntatis vovendi, & non sub ob- in gen
 jecto promissionis, aut sit causa fis quis
 nalis, ut si quis voveat dare Paulo ele- concess
 mosinam, quem ignorat locupletem, secuna
 secus verò, si includatur in virtute am h
 aliorum actuum vel habituum & rentis.
 claudatur sub objecto promissionis, No
 aut sit causa merè impulsiva. E. g. non non re
 vovissem Paulo pauperi eleemosinam stea en
 si scivissem furem, ebriosum &c. quia fuissen
 tamen pauper est, claudetur sub ob- firma i
 jecto promissionis scil. eleemosinae. tut arg
 & idem

Sancti & ideo votum obligat. verum hæc
 quod limitatio, quæ ob magnam subtilita-
 eventu, tem, & plurimas difficultates ac ser-
 ore voti pulos in singulis factis emerfuros
 in talem hæud facile poterit Confessariis, ne-
 liter no- dum confitentibus ad clarum intelle-
 gnerali- ctum explicari, non videtur mihi ne-
 qua quis cessaria, sed id potissimum attenden-
 misisset. dum esse, an quis eventu ignorato
 qui ad præcognito vovisset, vel non, si non
 n. 2. Eod. vovisset, deficit perfecta voluntas in
 am tunc talibus circumstantiis, sive jam ad
 16. Si objectū promissionis pertineant, sive
 in virtute non, & habet locum regula *de. c. quod*
 sub ob- in generali concessione non veniant ea,
 causa fir- quis verisimiliter in specie non fuisset
 mulo ele- concessurus, & verba accipienda sint
 mpletem secundum verisimilem atque adeo eti-
 virtute am habitualement intentionem profe-
 uum & rentis. c. secundò. De appell.

Non obstat, quod alij contractus 9
 non rescindantur ob difficultates po-
 stea emergentes, quibus prævisis non
 fuissent initi, cum aliàs nulla forent
 firma inter homines commercia, si-
 cut argumentatur Sancti. de L. n. 14.

Les-

Lessius *De voto, dub. 2. n. 10.* nam
 responderi potest, inprimis frequen-
 tissimas in jure esse rescissiones con-
 tractuum ob accidentia non prævi-
 sa, veluti si occultum rei emptæ vi-
 tium detegatur, si malus vicinus ce-
 latus fuerit &c. *r. t. de edil. edict. &*
de act. empt. si conductor ædiū spectris
veretur, latrones timeat &c. l. habita-
tores, ff. locati. Deinde quidquid sit de
 contractibus, qui simpliciter accep-
 tantur ab hominibus, atque ad fir-
 manda commercia & minuendas li-
 tes non facile solent leges conce-
 dere rescissionem, vel admittere ex-
 ceptionem deficientis cōsensu, aliud
 tamen est in voto, quod cum princi-
 paliter fiat Deo, qui voluntatem no-
 strā & animi consensum perfectissime
 cognoscit, non censetur acceptare,
 in illis circumstantiis, quas nō prævi-
 dimus, & si prævidissemus contentum
 minimè daturi fuisset. cessat eti-
 am in votis minuendarum litium, &
 firmandorum commercionum ratio,
 imò potius è contrario per nimium

rigo-

rigorofam & ferupulofam fimplici-
um votorum obligationem lites & an-
xietates in confcientiis generamus,
& homines à meritorio vovendi actu
deterremus *Laym. de voto c. 3. n. 4.* ni-
mis enim durum eft dicere, quòd De-
us me obliget ex mea voluntate (neq;
præceptum voti fervandī aliter obli-
gat, quam ex voluntate humanā
præfuppositā) in tali cafu & circum-
ftantiā, ad quam ipfe fequit, quòd vo-
luntas mea fe non extenderit, huc re-
ferri poteft, quod cum Joan. And.
& Molina tradit *Zöes. h. t. n. 56.* vo-
ventem abftinentiam vel jejunium
diebus Veneris, non teneri, fi Nata-
lis Domini in diem Veneris inci-
dat.

At verò *folemnia* vota cum per a-
ctualē fui traditionem perficiantur,
& regressio ex Monasterio poft pro-
fessionem emiffam admodum scan-
dalofa fit, regulariter non irritantur
ex errore vel deceptione: quia cenfe-
tur profeflus fe absolute & simplici-
ter obligaffe fine reservatione alicujus
taci-

tacitæ conditionis si hoc vel illud fuerit &c. prout exemplum ponitur in c. ex parte 14. de conversione conjugatorum. Ubi mulier post matrimonium ratum ingressa est religionem, quia audivit maritum esse leprosum, respondet ibidem inter cætera summus Pontifex, quòd matrimonium fuerit dissolutum & valida professio, si qua facta sit, licet fortassis causa, quæ ad ingressam movit, falsa extiterit. hinc est, quod illa regula, *dolus dans causam contractui bona fidei facit contractum nullum*, desumpta ex L. 7. ff. de dolo. non procedit in illis contractibus, qui per actualem sui traditionem perficiuntur, ut in professione religiosa & matrimonio carnali, quorum annullatio propter scandalum non ita facile admittenda est, nisi tamen error sit circa substantialia Religionis, V. g. si ideò aliquis certum monasterium ingrediatur quod putet in eo licere habere proprium, aliàs nullo modo ingressurus. vid. Sanch. d. L. à n. 18. Laym. in

Theol.

Theol. moral. libro 4. tract. 4. cap. 1.

n. 5.

Dico tertio, votum esse promissionem Deo factam, si enim aliquis tantum intendat se obligare homini non Deo v.g. si quis promittat Confessario aut Parentibus certum locum vitare, talis promissio votum non erit, nec per eius transgressionem sacrilegium committetur. Non autem requiritur, ut votum immediate Deo fiat, dummodo finaliter in Deum dirigatur, sic votum ad Sanctos, vel eorum imagines factum verò votum est, quia saltem mediate Deo fieri censetur, quatenus id, quod petitur à Deo, per intercessionem Sanctorum impetrari speratur. Syl. verbo, votum. n. 3.

Dico quarto, votum debere esse de 9
 meliori bono: quia si res indifferens, quæ moraliter nec bona nec mala fit, multo magis si ex se vel leviter mala fit, voveatur, inutile votum erit: nisi tamen res indifferens bono aliquo fine cohonestetur, unde licet non obliget votum non intrandi certam
 do -

domum, non gestandi gladium, valebit tamen, si propter evitacionem fortè periculi peccati fiat, vel si aliquis nimis affectus esset erga talem aetum indifferentem, & ideò pro sui mortificatione voverit abstinentiam ab eo.

De illis votis difficultas est, an valeant, in quibus res bona quidem vovetur, sed ob finem malum v. g. si Dux ad injustum bellum proficiscens votum faciat exstruendi templum, si victor evaserit, vel usurarius voveat largam eleemosinam, si usuras integras à debitoribus perceperit. *¶* Talia vota ordinariè non valere, quia facere votum ad impetrandam à Deo rem illicitam, vel tanquam in gratiarum actionem, quòd res illicita quasi per Dei auxilium acquisita sit, est mala & blasphemà operatio, quia Deo adscribit operationem peccati, quæ ipsi non congruit nisi prædictæ conditiones quasi pro tempore exsolvendi voti simpliciter statuuntur. v. g. quòd vovens velit

templum ædificare, vel eleemosynam dare, postquam victoriam reportaverit, absque intentione mediante voto talem illicitum finem consequendi.

Alia est ratio, si quis rem bonã, jejunium v.g. aut eleemosynam voverit ad finem impetrandi à Deo rem temporalem licitam & honestam, vel ingratiarum actionem, quod obtinuerit. V.g. officium in aulã, dives matrimonium &c. quia similia à DEO tanquam eorum authore petere, vel pro impetratis gratias agere, bonum & honestum est.

Præterea non sufficit, ut votum sit de re bona aliqua quacunque, si per id præjudicetur *meliori bono*. unde regulariter non valet votum contrahendi matrimonium, quia per id impeditur continentia & ingressus in Religionem, bonum *melius*, & perfectius I. ad Cor. 7. Frid. s. 24. can. 10. propterea in definitione dictum est, votum esse *promissionem de meliori bono*. nam Deo non potest esse gratum

Q

& ac-

& acceptum, quod aliquis vovendo minus bonum, hoc ipso se obliget, quod non velit amplecti majus bonum.

Dixi autem, votum matrimonii regulariter non valere, nam ab hac regula aliqui casus excipiuntur. ut 1. si per matrimonium possit procurari bonum publicum, pax, religio inter Magnates. 2. Si fiat causa pietatis ad liberandam foeminam ex statu vel periculo peccati, quod liberanti proficiet in remissionem peccatorum. c. inter opera. 20. De spons. 3. Si vovens ipse frequenti periculo peccati obnoxius sit, cui aliter quam per matrimonium haud facile mederi queat. Si tamen ex post speraret cum Dei gratia continere, & V. g. religionem ingredi posse, non obligaret votum in prajudicium status perfectioris. Sicut etiam in priori casu volunt DD. votum non obligare cum exclusione religionis, sed tantum conditionaliter, si aliquam ducturum est. Zoës. h. t. n. 23. Laym. d. l. c. 2.

n. 12. *Suar. lib. 2. de vot. c. 9. n. 23.*
 Si quæras, cur potius juramentum de
 ineundo matrimonio alieni factum
 simpliciter obliget, *c. commissum. 16.*
De spons. & non etiam votum? re-
 spondetur, votum fieri principaliter
 Deo, qui id non acceptat in præjudi-
 cium melioris boni, juramentum au-
 tem fieri homini cum Divina solum
 attestazione, qui id simpliciter acce-
 ptat, quatenus sibi inde jus & utili-
 tas quæritur. interim etiam jura-
 mentum habere tacitam conditio-
 nem, nisi jurans maluerit religionem
 ingredi, communius sentiunt DD. ait
 tamen Pontif. *in d. c. 16.* tutius esse,
 prius matrimoniū contrahere, & po-
 stea ingredi, sed id DD. explicant,
 si multum interesset sponsæ vel ob in-
 famiam, vel lucrum antenuptialis
 donationis ex statuto &c. *vid. Sanch.*
de matrim. lib. 1. Diss. 43. n. 6. Zæf.
ad tit. De sponsal. n. 29.

Cæterum autem non tantum ea,
 quæ de consilio Evangelico sunt, voveri
 possunt, sed etiam ea, quæ sunt de præ-

cepto. v. g. non blasphemare, non fornicari, &c. ut aliquis ex gravitate & duplicitate obligationis tantò magis à peccato absterreatur; nihil enim impedit aliquem circa eandem rem pluribus obligationibus teneri, veluti si rem alienam, quam ex jure divino & naturali restituere debeo, etiam per specialem promissionem me restituendum pollicear. latius hæc profertur Lessi. de voto. dubio 7. Laym. de voto. c. 2. ulterius post explicatam voti definitionem circa eius obligationem & executionem.

Quæritur I. quæ & quanta sit voti obligatio? R. De fide certum esse quòd omne votum validè emissum et virtute Religionis obliget ad præstandum id, quod voto promissum est, juxta illud Deut. 23. si nolueris polliceri, absque peccato eris, quod autem semel egressum est de labiis tuis, servabis. & illud Psal. 75. vovete & reddite Domino DEO vestro. estque transgressio voti peccatum ex genere suo mortale, quia violare fidem & vere d

promissionem DEO datam gravis culpa est ; aliquando tamen ob parvitatem materiæ veniale esse potest, puta si ex materia voti levis aliqua pars subtrahatur, & votum pro majori parte impleatur. V. g. si vovens orare rosarium unum vel alterum *Ave Maria* omittat.

Quid, si tota materia voti sit parva, V. g. si quis voverit singulis diebus orare unum *Ave Maria* & illud omittat ? ad huc venialem tantum culpam esse docet Lessius *de voto. dub. 9. n. 58.* & ita testatur plerisque sentire Recentiores. consulerem tamen protutiori, ne tale peccatum facile in Confessione omittatur, quia aliqui graves DD. in diversa sunt opinione. *Cajet. de juram. q. 49. art. 7. Aug. v. votum. 3. q. ult.*

Deinde in foro etiam extrinseco Ecclesiastico ille, qui scitur votum fecisse, ad ejus observationem rectè compellitur, quia Ecclesia judicat de quovis peccato mortali, & præca- vere debet, ne crimina committan-
 Q 3 tur

ur c. novit. de judiciis. c. quod super
in fine 7. de fide instrum. præsertim si
Ecclesiæ vel alterius interfit, votum
impleri, ut quia aliquis voto se obli-
gavit Ecclesiam ædificare, pauperi-
bus vel terræ sanctæ subvenire &c.
c. licet 6. h. t.

Quæritur II. Quam diu executio
voti differri possit? r. si certum
tempus vovens ipse sibi determinave-
rit, illud sine peccato elabi non pati-
etur: si præviderit impedimen-
tum illo tempore futurum, tunc
votum prius exsolvere debet, neque
elapso tempore, si votum non imple-
verit, hoc ipso liber erit, sed postea
implere debebit, nisi votum ob spe-
cialem Dei cultum ad hunc, & non ad
aliud diem determinatum sit. V. g.
si quis in festo certi alicujus sancti se
jejunaturum promisit, & illo die
non jejunavit, peccavit quidem,
sed alio die jejunare non tenebitur.
Imò tametsi præviderit impedi-
mentum non cogetur anticipare: quia
tunc solum anticipatio præviso im-
pedi-

pedimento est necessaria, quando obligatio est absoluta, & tempus tantum dilatio executionis, secus vero si tempus sit quasi pars voti, & votum proprium diei onus. *Suar. de voto lib. 4. c. 14. Zæf. h. t. n. 54.*

Quod si nullum certum tempus vovens sibi præfixerit, debet votum exequi, quam primum commodè potest, juxta illud *Deut. 23. cum votum voveris domino, non tardabis reddere, quia requirit illud dominus Deus tuus, etsi moratus fueris, reputabitur tibi in peccatum.* quemadmodum etiam in aliis obligationibus ab eo, qui se sine certo tempore obligavit, res statim peti potest, quam primum debitor facultatem solvendi habuerit *L. promissor §. 1. ff. de constituta pecunia* ita tamen ut juxta humanum modum & arbitrium boni viri hæc res accipiat, neque enim qui fortassis peregrinationem vovit, cogetur diebus ac noctibus, vel omni tempestate, & periculo & incommoditate con-tempta illam explere. *arg. text. notab.*

368 Pars V. Miscell. Caput II.
in l. continuus 137. §. 2. ff. de verb.
obligat.

14 Quæritur III. si votum pro aliqua parte sit moraliter vel physicè impossibile, utrùm saltem obliget quo ad partem possibilem? *¶* Esse distinguendum, utrum materia voti sit *dividua*, vel *individua*, priori casu locum habebit *regula 36. Iuris in 6.* quod *utile non vitietur per inutile*; adeòque si vovens votum implere secundum unam partem non possit, tenebitur secundum eam, quam potest. quare qui vovit se jejunaturum totam septimanam, si singulis diebus sine periculo facere non possit, tenebitur illis diebus, quibus potest. Item qui vovit, se Ecclesie donaturum 1000. florenos si propter supervenientem paupertatem totam summam dare nequeat, tenebitur ad illam partem, quam dare potest salvam congruam sustentatione. Illam tamen exceptionem hic addunt DD. nisi pars impossibilis sit *principalis*, & altera tantum *accessoria*, & non aliter quam re-

spe-

specu illius principalis promissa. unde qui vovit se peregrinaturum ad certam Ecclesiam, & ibidem oblationem facturum, si peregrinari non possit, non tenebitur oblationem eomittere, juxta vulgatum, quod *principale trahat ad se accessorium*. si tamen oblatio esset in magna quantitate promissa, tunc censeretur illa principaliter esse in obligatione, & peregrinatio tantum accessorie, id est, oblatione impossibili illa oblatio transmittenda foret; nam pereunte accessorio non perit principale.

Altero autem casu, si materia voti sit *individua*, tunc una parte impossibili non tenebitur vovens possibilem implere. V. g. qui vovit templum ædificare, & propter supervenientem inopiam totum ædificare non potest, non tenebitur capellam ædificare. *Suarez de voto lib. 2. c. 2.* Generaliter autem tota hæc quaestio potissimum ex intentione voventis resolvenda est, an voluerit se ad o-

omnes partes voti collectivè tantum sumptas, vel etiam ad singulas divisim obligare. In dubio quando nec ex conjecturis constaret de intentione voventis, suaderem observationem partis possibilis, quia in dubio tutior via est tenenda saltem de consilio, sed multum renitenti non audeo imperare, quia in dubio non est facilè inducenda obligatio *L. Ariannus. de oblig. & act. & votorum obligatio ex communi sententia non est amplianda, sed strictè accipienda arg. c. ex parte ubi Panorm. de censibus.* Item in obscuris quod minimum est, sequimur regul. 30. juris in 6. Sanchi. de matrim. lib. 9. Disp. 35. n. 8.

15 Quæritur III. an liceat votum per aliam personam implere, vel an teneatur per aliam implere, qui per se ipsum non potest?

R. I. Esse distinguendum inter vota personalia, realia, & mixta, votum personale est, quando solum futurum proprium promissum est, ut jejunium, oratio &c. *Votum realit.*

quan-

quando vovens promisit se aliquid daturum v. g. eleemosynam aut dotem pro Ecclesia. Votum denique *mixtum*, quando præter donationem rei etiam ipsa actio seu functio personalis promissa est, ut peregrinatio cum oblatione.

¶ II. Votum *personale* vel etiam *mixtum*, (si nullum subsit impedimentum ex parte voventis, de quo infra) per ipsam personam voventem implendum est, nec per aliam impleri potest, quia illa tantum & non alia obligata est; neque hic locum habet regula, quod *quisi per alium facit, per se ipsum fecisse censetur*, prout eadem regula nec in alijs casibus obtinet, in quibus ipsius personæ obligatæ factum, ejusque industria maximè pro majori sui mortificatione promissa est. Votum autem *reale* aliquando per aliam personam impleri potest, ut si quis solvat pro me, eleemosynam quam promisi dare pauperibus, quia tunc censetur mihi donasse pecuni-

am, & ita brevi manu illa eleemo-
syna de meo data esse, prout observat
Sanchez. lib. 4. moralium c. 10 n. 10.

¶ III. Qui non potest votum per-
sonale v. g. jejunii aut orationis per
se implere, non tenetur id implere
per alium, quia actus non obligat
ultra intentionem agentis, fuit au-
tem intentio voventis, suam tantum
non alterius personam obligare, &
quilibet vovet eo animo, ut velit se
& non alium affligere. Illum tamen
casum exceipit Sanch. d. lib. 4. c. 15.
n. 9. Si votum personale non tam
intendatur pro sui afflictione, quam
pro utilitate alterius v. g. si quis vo-
tum fecerit jejunii aut missæ dicen-
dæ pro redemptione animarum in
purgatorio, quæ sententia Sanch.
videtur habere æquitatem, & pro-
pterea voventi consulenda, cum fi-
nis voti tali casu etiam per alium ob-
tineri possit, si tamen vovens non
posset facile habere alium per quem
votum impleat, non foret cogen-
dus, nisi fuisset ipse intentio

implendi votum sive per se sive per alium, nam in dubio quilibet præsumitur se tantum obligare voluisse.

Sed his opponi posset difficilis textus *c. quod super 8. x. de voto.* ubi S. Pontif. decidit, quod illi, qui fecerunt votum succurrendi terræ Sanctæ, si ob impedimentum perpetuum in propria persona ire, aut militare nequeant, teneantur expensas quas facturi fuissent transmittere & votum per alios exequi. Hanc decisionem non esse ex natura hujus voti (utpote quod potius personale quam reale sit) sed ex præsumptione voventis, qui in defectu suæ personæ ad expensas se obligasse censetur, existimat Paul. Laym: *d. L. c. 3. in fine. cum Palud. Nav. & al.* Verum quia non est benè credibile, quòd S. Pontifex voluerit questionem voti, quæ immediatè conscientiam tangit, ex præsumptione, non habente locum in conscientia nisi veritas subsit, decidere, & verba *is d. c. 8.* ita simpliciter proferuntur

tur

tur ut nulli supposito, vel præsumptioni inniti videantur: propterea magis puto, votum peregrinationis Hierosolymitanæ, quod non causa devotionis, sed in subsidium Terræ Sanctæ emissum est, accenseri votis *realibus* vel *mixtis* in quibus principale est id, quod est *reale*, ideoque habere locum, quod dicetur in seqq. responsionibus. Nam tunc votum dicitur tale, quando in eo principaliter consideratur & intenditur utilitas Ecclesiæ vel piæ causæ, accessorie autem devotio vel labor personæ, sed in promisso subsidio terræ sanctæ utique principaliter intenditur utilitas Ecclesiæ Catholicæ accessorie autem personæ labor, qui bene & forsitan fructuosius potest per substitutum impleri: ergo &c.

ry. IV. Vota *realia* per alium implenda sunt, si per ipsum voventem impleri non possint, quia nihil interest, an ipse vovens an alius ejus nomine etiam de ipsius substantia elemosynam expendat.

R. V. In votis *mixtis* quantum ad eorum realitatem quaestio dependet à precedenti, an nimirum, si votum quo ad partem obligationis personalis sit impossibile impleri debeat saltem quo ad obligationem rei, ubi proinde illa distinctio est adhibenda, quã ibidem tradidimus, an scilicet id, quod est reale voti v. g. peregrinatio, & in ea oblatio, fuerit accessorie vel principaliter in obligatione, item an intentio voventis fuerit se ad singulas partes voti divisim obligare. *vid. Suar. de voto. lib. 2. c. 1. & 2. Laym. d. L. c. 2.*

Q. V. An & quatenus vota defuncti obligent heredem? R. Rursus distinguendum esse inter vota, nam vota *realia* regulariter omnia ad heredem transeunt, & per eum expleri debent, quia sunt onus bonis defuncti annexum, quod consequenter in heredem transmittitur *c. ex parte de censibus.* Quamvis autem executio voti *realis*, quod defunctus fecit ante omnia legata etiam pia fieri debeat, cum

obli-

obliget animam defuncti, ante alia
 verò debita, quæ creditoribus de-
 functi ex iustitia debentur, votum non
 est solvendum. nam votum reale tan-
 tum debetur ex *bonis* defuncti, non
 autem sunt *bona nisi deducto ære alieno*,
 quare si deductis debitis non rema-
 neat tantum, ut eelemosyna vel do-
 natio à defuncto per votum promissa
 possit ex toto impleri, sufficit si heres
 impleat & exequatur, in quantum
 vires hereditatis patiuntur *Sanch. d.*
c. 15. n. 39. ita tamen ut nullam *Falcidia-*
am vel *Trebellianicam* detrahat. quia
 cum in legatis piis, ad quæ defunctus
 non fuit obligatus non detur *Falcidia-*
detractio *auth. similiter. C. ad L. Falcid.*
Tyraq. De priv. piæ causæ. priv. 26.
 multò minus dabitur sive ex Lege sive
 ex voluntate defuncti in voto, in quo
 defunctus propriam animam obli-
 gavit.

Vota merè *personalia*, ut jejunia
 peregrinationes & similia heres regu-
 liter implere non tenetur, quia iura
 & obligationes, quæ personæ defuncti

in individuo cohærebant, non transeunt in heredem, nisi ultro se implendum promississet, vel sub hac conditione implendi votum heres institutus fuisset. *c. licet 6. & ibi DD. h. t.*

Neque ea vota quæ nonnunquam faciunt communitates, oppida, vel civitates peregrinandi, jejunandi &c. in ratione voti & sub reatu sacrilegij obligant successores, sed potius ex pacto, consuetudine vel statuto, accedente approbatione expressa vel saltem tacita Episcopi, qui etiam ejusmodi leges vel consuetudines diæcesanorum ex causa abrogare potest. *vid. Sanch. d. c. 15. n. 19. Laym. d. c. 3. sub. n. 6. Suar. de voto. l. 4. c. 9. n. 10.*

In votis mixtis iterum attendendum est, an defunctus ita voverit, ut id, quod fuit personale in voto non potuisset implere, saltem tenebatur implere id, quod fuit reale, vel an personalis impossibili nõ tenebatur etiam reale, priori casu heres tenebitur rem præstandam, non autem potiori *Suar. d. lib. 4. c. 11.*

§. II.